

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 137

Січень 2011

M.S.S. проти Бельгії та Греції - 30696/09

Рішення від 21.01.2011 [ВП]

Стаття 3

Поводження, що принижує гідність

Видворення

Умови утримання під вартою та проживання шукача притулку, видвореного згідно з Дублінською постановою: *порушення*

Стаття 13

Ефективний засіб правового захисту

Недоліки в процедурі надання притулку в Греції та ризик видворення без серйозного розгляду по суті клопотання про надання притулку або доступу до ефективного засобу правового захисту: *порушення*

Факти – заявник, громадянин Афганістану, потрапив до Європейського Союзу через Грецію. У лютому 2009 року він прибув до Бельгії, де подав клопотання про надання притулку. Згідно з Дублінською постановою, Управління у справах іноземців надіслало грецьким властям запит про взяття на себе відповідальності за розгляд клопотання про надання притулку. У кінці травня 2009 року Управління у справах іноземців наказало заявникові залишити країну та повернутись до Греції. Заявник подав заяву за надзвичайно терміновою процедурою для призупинення цього наказу, але його заяву було відхилено. 4 червня 2009 року грецькі власті направили стандартний

документ, який підтверджував, що розгляд клопотання про надання притулку входив до їхньої відповідальності, і зазначав, що заявник зможе клопотати про надання притулку після прибуття в країну. 15 червня 2009 року його було повернуто до Греції. Після прибуття в Грецію його негайно взяли під варту і утримували чотири дні в будівлі поруч з аеропортом, в якій, за його твердженнями, умови утримання були жахливими. 18 червня 2009 року його звільнили, видали картку шукача притулку та поінформували, що він повинен прибути до штаб-квартири поліції, щоб повідомити адресу, за якою його можна буде контактувати з питань розгляду його клопотання про надання притулку. Заявник не прибув до штаб-квартири поліції. Не маючи засобів до існування, він жив на вулиці. Пізніше, коли він намагався залишити Грецію, він був заарештований та поміщений під варту; він тиждень утримувався в будівлі поруч з аеропортом, де, за його твердженнями, його побili співробітники поліції. Після звільнення він продовжував жити на вулиці. Після поновлення в грудні 2009 року його картки шукача притулку було вжито заходів з пошуку житла для нього, але, як вбачається, безрезультатно.

Право – Стаття 3

(а) *Умови утримання під вартою в Греції* - труднощі, викликані збільшенням кількості мігрантів та шукачів притулку з держав, розташованих навколо зовнішніх кордонів Європейського Союзу, не звільняли держави від їхніх зобов'язань за статтею 3. Враховуючи згоду грецьких властей від 4 червня 2009 року взяти на себе відповідальність за заявника, вони знали про особу заявника та про його статус шукача притулку. Тим не менш, його було негайно поміщено під варту без пояснення причин, - широко поширена практика, згідно з різними звітами, підготовленими міжнародними та неурядовими організаціями. У центрі затримання він потерпав від поганих умов утримання під вартою, а також жорстокості і образ з боку співробітників поліції, хоча про такі умови вже був зроблений висновок, що вони прирівнювались до поводження, яке принижує гідність, з огляду на те, що жертвами були шукачі притулку. Якими б короткими не були періоди, які заявник провів у затриманні, вони не могли вважатись незначними. Почуття сваволі, а також часто пов'язані з ним почуття неповноцінності та тривоги, та глибокий вплив, який такі умови утримання під вартою безсумнівно мали на гідність людини, в сукупності становили поводження, що принижує гідність. Крім того, важке становище заявника підкреслювалось вразливістю, властивою його положенню шукача притулку.

Висновок: порушення (одноголосно).

(b) *Умови проживання в Греції* - незважаючи на зобов'язання, покладені на грецькі власті як національним законодавством, так і Директивою Європейського Союзу про прийом, заявник місяцями жив в умовах крайнього зубожіння, без їжі, житла та можливості помитись. Він також жив у постійному страхі, що на нього нападуть та пограбують, та не мав жодних перспектив покращення своєї ситуації. Це пояснювало те, чому він намагався кілька разів залишити Грецію. Його версія про умови проживання підтверджувалась звітами різних міжнародних організацій та органів. Заявника жодного разу не було належним чином повідомлено про доступні для нього можливості для проживання. Органи влади не могли не знати, що заявник був безхатьком, і не повинні були чекати, що він візьме на себе ініціативу та прибуде до штаб-квартири поліції, аби забезпечити його основні потреби. Ця ситуація тривала з моменту його передачі в червні 2009 року, хоча власті могли б значно скоротити його страждання шляхом оперативного розгляду його клопотання про надання притулку. Таким чином, вони не взяли до уваги вразливість заявника як шукача притулку, а тому повинні нести відповідальність - через

свою бездіяльність та нездатність розглянути його клопотання про надання притулку – за умови, які йому довелося пережити протягом багатьох місяців. Умови проживання заявника, поєднані з тривалою невизначеністю, в якій він перебував, а також повна відсутність будь-яких перспектив поліпшення його становища, досягли мінімального рівня жорстокості, що вимагався статтею 3 Конвенції.

Висновок: порушення (шістнадцять голосів проти одного).

(с) *Передача заявника з Бельгії в Грецію* - враховуючи, що в той час як клопотання заявника про надання притулку перебувало на розгляді, всі звіти, підготовлені міжнародними організаціями та органами, однаково описували практичні труднощі, які виникали у застосуванні дублінської системи в Греції, а Верховний Комісар Організації Об'єднаних Націй у справах біженців попередив бельгійський уряд про ситуацію в країні, бельгійські власті повинні були знати про недоліки в процедурі надання притулку в Греції, коли проти заявника був виданий наказ про залишення країни, і не треба було очікувати, щоб він ніс весь тягар доведення ризиків, на які він наражався у зв'язку з застосуванням цієї процедури. Бельгія спочатку прийняла наказ про те, щоб заявник залишив країну, виключно на підставі мовчазної згоди грецької влади, і приступила до приведення наказу у виконання, не дочекавшись надання грецькими властями будь-яких індивідуальних запевнень, хоча вона могла б легко відмовитися від передачі. Бельгійські власті не повинні були просто припустити, що із заявником поводитимуться у відповідності зі стандартами Конвенції; вони повинні були перевірити, яким чином грецькі власті застосовували своє законодавство про надання притулку на практиці, але вони цього не зробили.

Висновок: порушення (шістнадцять голосів проти одного).

(d) *Рішення бельгійських властей піддати заявника умовам утримання під вартою та умовам проживання, які переважали в Греції* - Суд вже встановив, що умови утримання заявника під вартою та умови проживання в Греції були такими, що принижують гідність. Ці умови були добре задокументованими, і їх можна було легко перевірити в численних джерелах до передачі заявника. Відтак, передавши заявника до Греції, бельгійські власті свідомо піддали його умовам утримання під вартою та умовам проживання, які становили поводження, що принижує гідність.

Висновок: порушення (п'ятнадцять голосів проти двох).

Стаття 13, взята у поєднанні зі статтею 3

(а) *Щодо Греції* - ситуація в Афганістані представляла собою поширену проблему небезпеки, а заявник особливо наражався на репресії з боку антиурядових сил, оскільки він працював в якості перекладача на міжнародні військово-повітряні сили, дислоковані в цій країні.

Триденний строк, протягом якого заявник повинен був прибути до штаб-квартири поліції, був занадто коротким, враховуючи, як важко було потрапити до будівлі поліції. Крім того, як і багато інших шукачів притулку, заявник вважав, що єдиною метою цієї формальності було повідомлення своєї адреси в Греції, чого він не міг зробити, будучи безхатьком. Крім того, в повідомленні ніде не згадувалось, що він міг заявити про відсутність постійного місця проживання, аби новини надсилались йому іншим шляхом. Пошук надійного шляху контакту із заявником, щоб той мав можливість ефективно слідкувати за процедурою, був відповідальністю уряду Греції.

Крім того, органи влади ще й досі не розглянули клопотання заявника про надання притулку. Також вони не вжили ніяких заходів, щоб підтримувати з ним зв'язок, як і не прийняли жодного рішення стосовно нього. Це позбавило його усілякої реальної та достатньої можливості викласти свої аргументи по своїй справі. Також викликало певне занепокоєння й те, що існувала реальна небезпека того, що заявника буде повернуто до Афганістану без прийняття рішення по суті його справи, враховуючи, що він уже двічі ледве уникнув депортації.

Що стосується можливості заявника звернутись до Верховного адміністративного суду Греції за судовим переглядом потенційного відхилення його клопотання про надання притулку, то органи влади не зробили ніяких кроків для забезпечення з ним зв'язку. Цей факт, поєднаний з вадами процедури сповіщення осіб без зазначеної адреси, робило дуже мало ймовірним те, що заявник мав би можливість вчасно дізнатись про результати свого клопотання про надання притулку для того, щоб відреагувати протягом встановленого процесуального строку. Крім того, хоча заявнику явно не вистачало коштів, щоб оплатити послуги адвоката, він не отримав ніякої інформації про консультування через систему надання юридичної допомоги, яка на практиці сама була неефективною через брак юристів у реєстрі. Нарешті, апеляції до Верховного адміністративного суду зазвичай розглядались так довго, що їх не можна було вважати засобом правового захисту з огляду на відсутність гарантії того, що клопотання про надання притулку будуть розглянуті по суті.

Відтак, мало місце порушення статті 13, взятої у поєднанні зі статтею 3, з огляду на недовіки в розгляді грецькими властями клопотання заявника про надання притулку та ризиком його прямого або опосередкованого повернення до країни його походження без будь-якого серйозного розгляду по суті його клопотання про надання притулку та без доступу до ефективного засобу правового захисту.

Висновок: порушення (одноголосно).

(b) *Щодо Бельгії* - Суд встановив, що надзвичайно термінова процедура не відповідала вимогам практики Суду, згідно з якою будь-яка скарга про те, що видворення в іншу країну нарадить особу на поводження, заборонене статтею 3, повинна бути уважно та ретельно розглянута, а компетентний орган повинен мати можливість розглянути суть скарги та надати належне відшкодування. Оскільки вивчення справ Палатою з апеляцій іноземців зводилось в основному до перевірки того, чи надала відповідна особа конкретні докази непоправної шкоди, яка могла виникнути в результаті стверджуваного потенційного порушення статті 3, апеляція заявника не мала б жодних шансів на успіх.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 46: без шкоди для заходів загального характеру, необхідних для запобігання подібних порушень у майбутньому, Греція повинна була негайно приступити до розгляду по суті клопотання заявника про надання притулку відповідно до вимог Конвенції та утриматися від депортації заявника до отримання його результатів.

Стаття 41: Греція та Бельгія повинні були виплатити заявникові, відповідно, 1000 євро та 24900 євро в рахунок компенсації за моральну шкоду.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Це коротке викладення рішення, зроблене Секретаріатом, не є
зобов'язальним для Суду.

Натисніть тут для доступу до Інформаційних бюлетенів з практики Суду:
[Case-Law Information Notes](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int